

Aan de colleges van B&W

Datum: 27 november 2020

Betreft: Voortgangsbrief aanpak COVID-19 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Geacht college,

Iedere twee weken informeer ik u zoals eerder aangekondigd over de voortgang van de aanpak van COVID-19 in onze veiligheidsregio. In de voortgangsbrieven zal ik steeds:

1. een stand van zaken geven met betrekking tot de risico-inschaling van onze veiligheidsregio;
2. een stand van zaken geven van de verschillende relevante indicatoren;
3. een update geven over de uitvoering van de maatregelen.

1. Risico-inschaling van onze veiligheidsregio

De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is sinds 13 oktober ingeschaald als 'zeer ernstig'.

Tussen 4 november en 18 november gold een tijdelijke verzwaring van de maatregelen om het aantal besmettingen terug te dringen. Met ingang van 18 november is het maatregelenpakket dat hoort bij een 'gedeeltelijke lockdown' weer van kracht. In mijn brief van 19 oktober heb ik u over dit maatregelenpakket geïnformeerd. Met ingang van 1 december 2020 is de Tijdelijke Wet Maatregelen COVID-19 van kracht en vervalt de noodverordening. In mijn brief van 23 november 2020 heb ik u hierover geïnformeerd.

In deze brief kunt u lezen dat het aantal besmettingen na een periode van daling nu lijkt te stabiliseren. Op basis hiervan verwacht ik dat er voorlopig geen inschaling naar een lager risiconiveau zal plaatsvinden. Dat is namelijk pas aan de orde als het aantal besmettingen voor een langere periode een flinke daling laat zien. Ik verwacht dan ook dat het maatregelenpakket dat vanaf 1 december op grond van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 van kracht is, geen grote wijzigingen bevat ten opzichte van het huidige maatregelenpakket.

2. Stand van zaken van de verschillende relevante indicatoren

We rapporteren over de stand van zaken in onze veiligheidsregio op basis van:

- het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames op het medisch dashboard;
- een beeld van de naleving van de RIVM-basisregels;
- het functioneren van het testen en traceren en bron- en contactonderzoek.

Hieronder geven we een beschrijving van de ontwikkeling van deze en enkele andere relevante indicatoren.

Aantal besmettingen

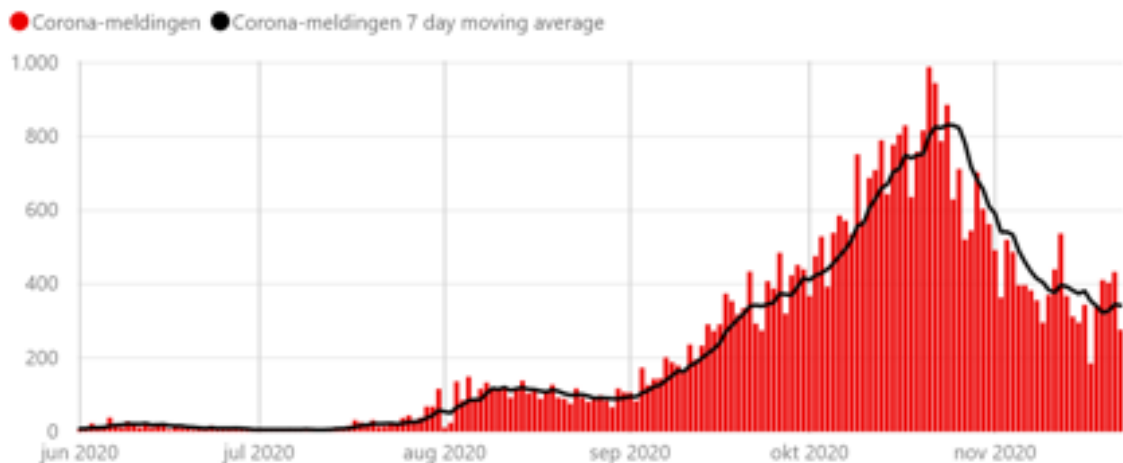
In week 47 ligt het aantal besmettingen in onze regio op 220 per 100.000 inwoners.

De afvlakking in de daling van het aantal meldingen die we twee weken geleden zagen, is ook vorige week waargenomen. Er was een lichte afname van het aantal meldingen in Amsterdam, Ouder-Amstel en Amstelveen, maar een lichte toename in Aalsmeer, Diemen en Uithoorn. Binnen Amsterdam is alleen in Zuidoost een stijging van het aantal meldingen waargenomen, in de overige stadsdelen is sprake van een daling.

De minder sterke daling kan erop duiden dat we te maken hebben met een stabilisatie van het aantal besmettingen: we gaan een plateaufase in. Dit is niet zonder risico: een groot en stabiel reservoir van geïnfecteerde inwoners kan leiden tot een (snelle) stijging van infectiegevallen bij verminderde naleving van maatregelen.

In onderstaande figuur ziet u het aantal besmettingen per dag sinds juni 2020. De zwarte lijn geeft het gewogen gemiddelde over 7 dagen.

COVID-19 meldingen per dag Amsterdam-Amstelland

Hoge druk op zorginstellingen

De daling van het aantal IC-patiënten lijkt door te zetten. Dit is natuurlijk positief, maar de druk op de ziekenhuizen blijft hoog. Het aantal bezette kliniekbedden fluctueert. De daling van het aantal patiënten is hier duidelijk minder groot dan de week hiervoor. De opgeschaalde IC-capaciteit wordt voor de zekerheid de komende tijd in stand gehouden. In week 47 waren er gemiddeld 100 patiënten met COVID-19 klachten opgenomen in de kliniek en 44 op de intensive care. Het aantal IC-opnames is hoger dan de reguliere capaciteit. Door de opschaling kan de reguliere zorg (o.a. spoedeisende hulp, spoedoperaties, oncologische zorg en acute verloskundige zorg) doorgaan. Dit vraagt veel personele inzet. Ook het aantal klinische bedden is krap. Door opschaling en uitplaatsingen blijft er toch capaciteit beschikbaar. De ziekenhuizen werken goed samen en de druk wordt gespreid op basis van 'fair share'.

In samenwerking met ziekenhuizen, VVT-sector en huisartsen is in Amsterdam het project 'Vervroegd Ontslag' gestart, om de instroom van patiënten in ziekenhuizen te verminderen en de (vervroegde) uitstroom te bevorderen. Bij (vervroegde) uitstroom geldt dat een huisarts hoofdbehandelaar wordt en de patiënt monitort, in nauw contact met het ziekenhuis. De resultaten van de eerste evaluatie van het project over onder andere de samenwerking met huisartsen en thuiszorg zijn positief. Inmiddels loopt het project ook buiten Amsterdam.

De opschaling van COVID-units voor tijdelijke extra zorgcapaciteit buiten de ziekenhuizen (bijvoorbeeld in verpleeg- en verzorgingstehuizen) kent 4 regionale opschalingsniveaus: basis, midden, hoog en crisis. Op dit moment zit onze regio in opschalingsniveau hoog. Het aantal bezette bedden op de COVID-units fluctueert. Afgesproken is de huidige beddenscapaciteit vooralsnog in stand te houden. Knelpunt hierbij is de krappe personele bezetting en de hoge uitval onder personeel. Binnen de VVT-organisaties lijkt een stabilisatie van het aantal besmettingen plaats te vinden.

De uitval van personeel binnen de gehandicaptenzorg blijft hoog, door besmettingen en quarantaine. Werken in 'bubbels' vanwege de quarantaine van cliënten vraagt veel gevraagd van het personeel. Er is behoefte aan sneltesten voor cliënten, zodat er sneller uitsluitel is over wel/geen quarantaine en daarmee dus ook het werken in de 'bubbel'. In de GGZ is de situatie stabiel. De reguliere zorg kan nog steeds geleverd worden. De GGD ziet toe op voldoende isolatie- en quarantainecapaciteit voor dak- en thuislozen.

Voor de meest actuele stand van het aantal besmettingen, zie het regionale coronadashboard van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland:

<https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/veiligheidsregio/VR13/positief-geteste-mensen>

Functioneren van het testen en traceren

Het aantal testen onder inwoners van onze regio is de afgelopen weken vrijwel gelijk gebleven: van 15.665 in week 46 naar 15.642 in week 47. In week 47 werden er gemiddeld 2.316 testen per dag afgenomen, op een beschikbare capaciteit van 5.800 testen per dag. De onderbenutting resulteert in kortere doorlooptijden. De doorlooptijden van afspraak naar uitslag blijft in week 47 wederom binnen de norm van twee keer 24 uur: de tijd van afspraak tot afname was gemiddeld 8 uur en de tijd van afname tot het doorgeven van de uitslag was gemiddeld 29 uur.

Het percentage positieve testuitslagen onder inwoners van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is gedaald: van 15,2% in week 46 naar 13,1% in week 47.

Door de relatief lage vraag naar testen is de druk op de test-, laboratorium- en BCO-capaciteit verminderd. Vanwege een beperkte benutting van de fastlane (gemiddeld 169 van de 500 testen per dag in week 47) heeft het Regionale Beleidsteam besloten dat medewerkers van de politie, brandweer, gemeentelijke handhaving en het Openbaar Ministerie gebruik mogen maken van de fastlane.. Het is nog steeds onze ambitie om eind 2020 op te schalen naar minimaal 8.000 testen per dag. Momenteel wordt er volop gewerkt aan de implementatie van nieuwe (L en XL) locaties en omschakeling van reguliere testen naar sneltesten.

Bron- en contactonderzoek

Inmiddels wordt er weer vrijwel alleen volledig bron- en contactonderzoek (BCO) uitgevoerd. Zo zijn er in week 47 in totaal 2.840 BCO's verricht, waarvan 2.683 volledig. Er worden stappen gezet om het zicht op de besmettingsclusters weer te verbeteren.

3. Update over de uitvoering van de huidige maatregelen

Een overzicht van de actuele coronamaatregelen vindt u op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nieuws/2020/11/17/gedeeltelijke-lockdown-gaat-verder>. In deze brief beperken we ons tot actuele informatie over communicatie en preventie, en over de openbare orde.

Communicatie en preventie

De veiligheidsregio communiceert doorlopend, via diverse kanalen en in verschillende talen over de bestrijding van het coronavirus, met bijzondere aandacht voor kwetsbare en moeilijk bereikbare doelgroepen. Ook in de afgelopen twee weken zijn de maatregelen van de rijksoverheid onder de aandacht gebracht via flyers, WhatsApp filmpjes, matrixborden in de stad en via de sociale mediakanalen van de gemeenten. Momenteel is er in onze communicatie veel aandacht voor gespreid winkelen, bijvoorbeeld tijdens Black Friday en de inkopen voor de feestdagen.

De campagne 'Ik hou afstand van jou' is inmiddels in de hele regio zichtbaar. De campagne vraagt aandacht voor het voorkomen van besmettingen binnenhuis, bijvoorbeeld bij het ontvangen van bezoek. De campagne is ook beschikbaar gesteld aan de rijksoverheid en andere veiligheidsregio's, waarvan een aantal een lokale invulling te geven aan het concept. Daarnaast zijn de voorbereidingen gestart voor de communicatie over de invoering van de mondkapjesplicht en het veilig laten verlopen van oud en nieuw.

Samen met studenten van de Amsterdamse Kamer van Verenigingen en Thrive Amsterdam is een online 'heavy mental café' georganiseerd, over mentale gezondheid en volhouden in coronatijd. En samen met Voor Elkaar Amsterdam is de GGD een pilot gestart om mensen te helpen die positief getest zijn, bijvoorbeeld door boodschappen te doen of een luisterend oor te bieden. Nu de GGD ook ter validatie sneltesten aanbiedt is er een flyer voor mensen die daarvan gebruik maken. Om jongeren die in quarantaine moeten aan te moedigen worden op MBO, HBO en in het voortgezet onderwijs 60.000 Boomerangkaarten verspreid die jongeren aan elkaar kunnen geven of sturen. Ook is de Checklist Decembervieringen ontwikkeld, met richtlijnen en tips om thuis coronaproof feest te vieren.

Naar aanleiding van een studie naar COVID-19 en etniciteit van Amsterdam UMC, GGD Amsterdam en expertisecentrum Pharos is samen met de Ghanese gemeenschap communicatiemateriaal ontwikkeld. Het gaat om WhatsApp-filmpjes, posters, flyers en berichtgeving in lokale media. Ook is er overleg geweest met leiders van de Ghanese gemeenschap en huisartsen in Amsterdam Zuidoost.

In de Amsterdamse stadsdelen zijn diverse teams weer de straat op gegaan om in gesprek te gaan met bewoners en om mondkapjes uit te delen. Dagelijks rijdt de Coronabus rond in verschillende stadsdelen. In stadsdeel Nieuw West zijn sessies gehouden en telefoongesprekken gevoerd met sleutelpersonen. Ook in de regiogemeenten zijn dergelijke gesprekken gevoerd, en wordt informatiemateriaal via verschillende netwerken verspreid. In Amstelveen heeft de voedselbank subsidie gekregen om mondkapjes te kopen en in Aalsmeer wordt voor arbeidsmigranten informatie in het Pools verspreid.

Toezicht en handhaving openbare orde

Het valt op dat het in de stad, met name in de weekenden, druk is in de omgeving van de Noordermarkt en Westerstraat en in de omgeving Albert Cuyp en Gerard Douplein. In overleg met de ondernemers zijn op deze plekken diverse 'crowd control' maatregelen getroffen.

In de aanloop naar 'Black Friday' en de verwachte drukke decembermaand zijn in de gehele veiligheidsregio preventieve maatregelen genomen, veelal samen met ondernemers. Het gaat dan bijvoorbeeld om een publiekscampagne, beheersmaatregelen zoals het instellen van eenrichtingsverkeer of een doseringsbeleid, fysiek maatwerk per straat/markt zoals stippen, belijning en hekken en de inzet van aanspreekteams en hosts. Ondernemers zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de naleving van de coronamaatregelen in en om hun zaak. Dus nemen ze preventieve maatregelen zoals het hanteren van een deurbeleid, de inzet van particulier veiligheidspersoneel en hygiëne maatregelen.

De minister van Justitie en Veiligheid heeft in een brief aan de leden van het Veiligheidsberaad aandacht gevraagd voor de regionale bestuurlijke handhaving als het gaat om de detailhandel. Zoals altijd is handhaving het sluitstuk. Specifiek voor de decembermaand zijn daarom handhavingsskaders gemaakt, waarbij vanzelfsprekend rekening is gehouden met de door de minister gemaakte afspraken met de detailhandel.

Op dit moment (tot en met 25 november) is er in de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland door gemeentelijk toezicht en handhaving 3.089 keer gewaarschuwd en zijn er 908 boetes uitgeschreven vanwege overtreding van de noodverordening. De politie heeft in de regio 2.685 keer gewaarschuwd en 1.567 boetes uitgeschreven vanwege overtreding van de noodverordening. Er zijn sinds 18 november 99 waarschuwingen (59 van politie en 40 van handhaving) en 30 boetes bijgekomen (22 van politie en 8 van handhaving).

Naast toezicht in de openbare ruimte wordt er ook toezicht gehouden op ondernemingen. Zo nodig worden er waarschuwingen en boetes afgegeven. Tot nu toe zijn er in de regio tot en met 22 november aan ondernemingen 276 mondelinge en 246 schriftelijke waarschuwingen afgegeven, 25 lasten onder bestuursdwang en 14 sluitingen opgelegd. Het grootste deel daarvan zijn opgelegd in Amsterdam Zuid en Amsterdam Centrum.

Tot slot

Het aantal besmettingen in onze veiligheidsregio daalt nog steeds, maar niet meer zo snel. De tweede golf is nog niet voorbij. Daarom is het zaak om waakzaam te blijven, zeker in een tijd dat mensen uitgebreider gaan winkelen en de gezelligheid opzoeken.

De snelle ontwikkeling van veel belovende vaccins geeft reden voor optimisme, maar we moeten nog wel even volhouden. Nog een paar maanden voorzichtig en verstandig zijn: ik heb er alle vertrouwen in dat ons dat gaat lukken.

Met vriendelijke groet,

Namens de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Femke Halsema
Voorzitter